

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се подаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у оште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра унутрашњих дела, одликовани су:

Орденом Белог Орла
ПЕТОГ СТЕПЕНА:

Душан Алимпић, управник вароши Београда, и

Орденом Св. Саве
ЧЕТВРТОГ СТЕПЕНА:

Михаило Марјановић, начелник округа београдског.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 29. јуна 1909. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра унутрашњих дела, одликован је

Орденом Св. Саве
ТРЕЋЕГ СТЕПЕНА:

Велисав Вуловић, председник општине београдске.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 29. јуна 1909. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за лекара среза зајечарског Др. Душана Петровића, лекара општине зајечарске;

за лекара среза ваљевског Др. Велимира Пазарца, лекара среза кључког, по потреби службе, и

за лекара среза кључког Божидара С. Јанковића, дипломисаног лекара Петроградске Императорске војно-медицинске Академије.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 29. јуна 1909. год. у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу мају 1909. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца маја извршено је у Србији:

1. Убиства	44
2. Детоубиства	2
3. Нехотичних убиства	2
4. Покушаја убиства	38
5. Разбојништва	8
6. Тешких телесних повреда	21
7. Паљевина	32
8. Опасних крађа	162
9. Злонамерних поништаја туђих ствари	20

Од изложених дела пронађено је:

Убиства	43	или	97.6%
Детоубиства	2	»	100 %
Нехотичних убиства	2	»	100 %
Покушаја убиства	35	»	90 %
Разбојништва	6	»	75 %
Тешких телесних повреда	21	»	100 %
Паљевина	3	»	0.9%
Опасних крађа	63	»	38.9%
Злонамерних поништаја туђих ствари	4	»	2 %

Највећи број убиства извршен је помоћу *ватреног оружја* (22), затим помоћу *оштрог оруђа* (12), помоћу *тупог оруђа* (7), *трљањем* (1), *цесничењем* (1) и *задавливањем* (1).

Узроци са којих су ова убиства извршена леже: у *освети* за 12 случајева, у *међусобној свађи* за 10, у *домаћој расири* за 5, у *користољубљу* за 5, у *вршењу важних дужности* за 4, у *неморалним побудама* за 2, у *унијаном стању* за 1, и у *страху од казне* за 1 случај. За четири случаја узрок је непознат.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства јављају се: у срезу грочанском 4,¹⁾ у срезу јабланичком 3 (1 пронађено), у срезу звичком 3, у срезу космајском 2, у Врањи

¹⁾ Сва ова убиства извршио је оглашени хајдук Бураћ, Михаиловић, из Пулараца.

2, у срезу лепеничком 2, у срезу белчком 2, у срезу азбуковачком 2, у срезу посаво-тамнавском 2, у срезу мачванском 2, у срезу бољевачком 2, у срезу моравичком 2 и по 1 у срезovima: тамнавском, лесковачком, гужанском, расинском, ресавском, сврљичком, алексиначком, хољовском, орашком, заглавском, зајечарском, прокупачком, косаничком и у варошима: Смедереву, Нишу и Београду.

Детоубиства су извршена по 1 у срезovima: подгорском и ресавском.

Нехотична убиства су извршена по 1 у срезovima: брзопаланачком и подунавском.

Покушаји убиства извршени су: у срезу космајском 4, у срезу поречком 3, у срезу власотиначком 2, у срезу рамском 2 (1 непронађен), у срезу таковском 2, у срезу подунавском 2, у срезу зајечарском 2 (оба непронађена), и по 1 у срезovima: грочанском, колубарском округа београдског, тамнавском, подгорском, јабланичком, лесковачком, јасеничком округа крагујевачког, белчком, моравском округа нишког, нишавском, поцерском, мачванском, орашком, бољевачком, добричком, ужичком, рачанском, пожешком, жичком и у варошима Нишу и Београду.

Највећи број ових дела извршен је у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена у срезу пожаровачком 2 и по 1 у срезovima: брзопаланачком (непронађено), поречком, деспотовачком (непронађено), поцерском, бољевачком и у вароши Зајечару.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу бољевачком 3, у срезу пчињском 2, у срезу кључком 2 и по 1 у срезovima: посавском округа ваљевског, подгорском, јабланичком, јасеничком округа крагујевачког, гужанском, расинском, параћинском, поцерском, рамском, љубићском, таковском, орашком, прокупачком и пожешком.

Паљевине су извршене: у срезу студеничком 4 (1 пронађена), у срезу бољевачком 3, у срезу космајском 2 (1 пронађена), у срезу јасеничком округа крагујевачког

2, у срезу гужанском 2 (1 пронађена), у срезу азбуковачком 2, у срезу подунавском 2 и по 1 у срезовима: грочанском, пчињском, лепеничком, брзопаланачком, трстеничком, параћинском, деспотовачком, сврљишком, нишком, нишавском, хомољском, заглавском, зајечарском, тимочком и драгачевском.

Вредност свих ових паљевина износи око 5.000 динара.

Опасне крађе извршене су: у Београду 20 (15 пронађених); у срезу млавском 8, у срезу јасеничком округа смедеревског 7 (4 пронађене), у срезу тамнавском 6 (5 пронађених), у срезу подунавском 6 (2 пронађене), у срезу космајском 5 (1 пронађена), у срезу деспотовачком 5 (4 пронађене), у срезу хомољском 5, у срезу ресавском 4 (1 пронађена), у Нишу 4, у срезу пожаревачком 4 (1 пронађена), у срезу колубарском округа београдског 3 (све пронађене), у срезу посавском округа београдског 3 (1 пронађена), у срезу пчињском 3 (1 пронађена), у срезу власотиначком 3, у срезу јасеничком округа крагујевачког 3, у срезу алексиначком 3 (1 пронађена), у срезу нишком 3, у срезу посаво-тамнавском 3 (1 пронађена), у срезу орашком 3 (2 пронађене), у срезу жичком 3 (1 пронађена), у срезу грочанском 2 (1 пронађена), у срезу гужанском 2 (1 пронађена), у срезу брзопаланачком 2, у срезу неготинском 2, у срезу сврљишком 2 (1 пронађена), у срезу јадранском 2 (1 пронађена), у срезу азбуковачком 2, у срезу рађевском 2, у срезу рамском 2, у срезу голубачком 2 (1 пронађена), у срезу моравском округа пожаревачког 2 (обе пронађене), у срезу звишском 2, у Пожаревцу 2, у срезу заглавском 2 (обе пронађене), у срезу бољевачком 2 (1 пронађена), у срезу зајечарском 2 и по 1 у срезовима: врачарском (пронађена), јабланичком (пронађена), пољаничком, лепеничком, крагујевачком, крајинском, кључком, трстеничком (пронађена), ражањском, копаоничком, моравском округа нишког (пронађена), лужничком, нишавском, мачванском (пронађена), љубићском (пронађена), добричком (пронађена), косаничком, црногорском, рачанском, драгачевском (пронађена), моравичком (пронађена) и у вароши Крушевцу.

Вредност свих ових крађа износи око 16.000 динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу лепеничком 3, у срезу зајечарском 3, у срезу врачарском 2, у срезу крагујевачком 2, у срезу жупском 2 (оба пронађена) и по 1 у срезовима: космајском, подгорском (пронађен), власотиначком, ресавском, лужничком, рамском, тимочком (пронађен) и добричком.

Вредност уништених ствари износи око 2300 динара.

Поред изложених дела у току месеца маја извршено је у Србији још и 22 самоубиства, и то: у Београду 4 и по 1 у срезовима: оба посавска, ваљевском, пчињском, пољаничком, гужанском, лепеничком, моравском округа нишког, нишавском, посаво-тамнавском, млавском, подунавском, бољевачком, прокупачком,

косаничком, моравичком, студеничком и у вароши Шалцу.

Ова самоубиства извршена су: *вешањем* 8, *ватреним оружјем* 8, *дављењем у води* 5 и *клањем* 1. Узроци њиховом извршењу леже: *у дугој и несној болести* за 6 случајева, *у душевном растројству* за 5, *у домаћој расири* за 1 и *у страху од казне* за 1 случај. За 9 случајева узрок је непознат.

Покушаји самоубиства извршени су по 1 у срезовима: грочанском (ватреним оружјем, због љубави), посаво-тамнавском (општрим оруђем, из страха од казне), пожешком (ватреним оружјем, из непознатог узрока) и у вароши Крушевцу (ватреним оружјем, због материјалних неприлика).

Општи преглед до сада изложених дела овакав је:

Текући број	О К Р У З И	Убиства	Детоубиства	Нехотична убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Славања	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасне крађе	Злонамерни поништаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	6	—	—	6	—	—	—	3	14	3	1	1
2	« ваљевски	1	1	—	2	—	—	2	—	6	1	2	—
3	« врањски	6	—	—	4	—	—	3	1	8	1	2	—
4	« крагујевачки	3	—	—	1	—	—	2	5	7	5	2	—
5	« крајински	—	—	1	3	2	—	2	1	6	—	—	—
6	« крушевачки	1	—	—	—	—	—	1	1	4	2	—	1
7	« моравски	3	1	—	1	1	—	1	2	9	1	—	—
8	« нишки	3	—	—	2	—	—	—	2	13	—	1	—
9	« пиротски	—	—	—	1	—	—	—	1	2	1	1	—
10	« подрински	6	—	—	2	1	—	1	2	10	—	2	1
11	« пожаревачки	4	—	—	2	2	—	1	1	27	1	1	—
12	« руднички	—	—	—	2	—	—	2	—	1	—	—	—
13	« смедеревски	2	—	1	3	—	—	1	2	16	—	1	—
14	« тимочки	4	—	—	3	2	—	3	6	6	4	1	—
15	« топлички	2	—	—	1	—	—	1	—	2	1	2	—
16	« ужички	—	—	—	3	—	—	1	—	6	—	—	1
17	« чачански	2	—	—	1	—	—	—	5	5	—	2	—
18	Управа града Београда	1	—	—	1	—	—	—	—	20	—	4	—
	Свега:	44	2	2	38	8	—	21	32	162	20	22	4

Из канцеларије Антропометријско - Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 27. јуна 1909. године АБр. 1198. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Резимирајући ово што смо при крају горе казали, рећи ћемо: 1°, Продаја није уредна, ако између објаве и дана продаје није прошло ни петнаест односно тридесет дана; 2°, Продаја је уредна, само ако је од објаве до ње протекло петнаест односно тридесет дана, без обзира на то за колико је власт овај рок прекорачила; 3°, Заинтересована лица могу, у овом последњем случају, тражити само од одговорнога полицискога органа накнаду штете, ако су одговорним продаје оштећени, али ни ово не могу, ако полициски орган, при свем том што је пустио да, од објаве продаје до саме продаје, прође више од петнаест односно тридесет дана, није пренебрегао рок из § 464., то јест ако је он одлуку извршио за шест недеља (код покретности) односно три месеца (код непокретности). Наравно, и овде, као и у другим случајима накнаде

штете, имао би тужилац да докаже: прво, штету и друго, кривицу (dolus или culpa) туженог органа.

Разуме се да би, у случају да је наш законодавац, слично оном што је, н. пр., урадио француски, одредио један *максимум времена* који треба да протече од објаве до продаје, продаја била неуредна и онда када би власт пропис о том максимуму повредила.

2°, *Где се и како врши објављивање продаје.* О томе имамо наређење у § 476.. Тај пропис прави ову разлику. а°. Ако ствари пописане не вреде више од *хиљаду динара*, онда ће се продаја њихова објавити само у месту где ће се она извршити и у окружној вароши. Законодавац не води рачуна овде о томе да ли су пописана добра покретна или непокретна. Према томе, и продаја непокретних добара, ако она не вреде више од хиљаду динара, оглашује се само у општини где она има да буде и у окружној вароши. *Quid* за вароши које данас нису окружне, а биле су раније?¹) Да ли ће

¹) Јер, по закону о устројству судова од 20. фебруара 1865. првостепенни судови су се звани *окружни*

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

се у њима обзнањивати продаја или у вароши која је данас окружна? Ми мислимо да ће објава бити и сада само у овој последњој вароши, а не и у оној која је, онда када је грађ. суд. поступак донесен (1865.), била окружна варош а данас није. Тако н. пр. продаје неке непокретности која се налази у старом подринском округу објавиће се данас у Шапцу, који је сада за ту непокретност окружно место, а не и у Лозници.

Ако би једна продаја била извршена, а не би била оглашена ни у једном од ова два места, (т. ј. у месту продаје и у окружној вароши), или би то била само у једном од њих, она би била неуредна, и могла би се уништити.

б°. Ако пописана добра, била она покретна или непокретна, вреде *више од хиљаду динара*, онда се продаја мора објавити, осим на начин прописани у претходном случају, још и *преко новина*. Законодавац не вели преко којих новина, али је сигурна ствар да се ту мисли на званичне (српске) новине. У осталом, као доказ да је то тако, можемо навести и §. 500. а. (доцна од 14. јула 1898.), по чијем трећем ставу одредбе односно одговорности извршних органа, обухваћене у прва два става, „... вреде и за оног чиновника, који ради на „Српским Новинама“ и коме је дужност да брине да огласи о продајама буду на време и уредно оштампани....“ Да се може узети да је продаја и преко званичних новина објављена, треба да је у њима оглас о продаји штампан *три пута*. Тек када је и трећи пут оглас у новинама изишао, може се рећи да је продаја и преко новина обзнањена. Из чега излази, да продаја не би била уредна, ако би се извршила после једнога или два огласа у новинама. Таква продаја има се сматрати као необјављена, те зато се она може уништити¹⁾.

судови, зато што је тада свака варош која је имала првостепени суд била једновремено и окружна варош, тако да су изрази: првостепени и окружни суд били синоними. Алл, од закона од 15. Марта 1890. (зб. XLVI. стр. 281.), који је смањило број округа у Србији, има вароши које нису више окружне, ма да се у њима налази првостепени суд. Број ових вароши се је увећао од закона од 4. Септембра 1907. (Министар Правде Г. Марко Тријековић) који је установио три нова првостепена суда (у Вел. Градишту, Петровцу и Краљеву). Због тога од тада назив „првостепени“ и „окружни“ суд више се не поклапају, због чега је, законом од 17. Априла 1890. (зб. XLVI. стр. 457.), и замењена, у закону о устројству судова, реч „окружни“ суд са речи „првостепени“ суд.

1) Ранија редакција §-а 476., она пре закона од 14. јула 1898., била је оваква: „Свака продаја ствари до хиљаду гроша пореских вредних, оглашује се у самом месту продаје и у окружној вароши, а ствари веће вредности и преко новина“. Питање се постављало односно значења наређења, у овом параграфу, да продају ствари које вреде више од хиљаду гроша пореских ваља објавити и „преко новина“. Да ли је то требало схватити тако да је *један* оглас само био довољан или је, пак, §. 476. налагао више од једног огласа и колико? Јуриспруденција Касационог Суда (која се налазила на §. 121. став први који гласи: „Кад се коме новој новина што саопштити има, онда се онај дан, кад је трећи пут то у новине стављено, узима да је саопштење свршено“) била је стајала у том смислу да је продају такву требало објавити три пута у новинама; иначе је она била неуредна (§. 501. у вези са §. 476.). Ст. Максимовић, *Збирка*, књ. I., стр. 221. (бр. 124.: одлука одељења Кас. Суда, од 7. септембра 1893., бр. 4.032.); Гојко Никетић, *Начелне одлуке опште седнице Касационог Суда*

Као што видимо, законодавац умножава мере јавности код ствари од веће вредности. То је стога што се, код продаја таквих ствари, лицитанти могу наћи само у широј публици, или бар у таквој публици биће их више, а то је баш у интересу обеју страна, и дужника и повериоца²⁾.

§. 500. а. ставља у дужност чиновнику који се брине о огласима продаја да назид се огласи врше брзо и тачно. У противном случају чиновник тај ће одговорати дисциплински, а евентуално и грађански. Нарочито ће његова одговорност бити ангажована онда када, услед непотпуне објаве продаје преко званичних новина, ова као неуредна буде уништена. Тај чиновник одговара дисциплински пред Министром Просвете и Црквених Послова, који је, за време Устава од 1869., давао и одобрење за њега да се може тужити суду за накнаду штете.

Од кога дана тече онај рок од тридесет дана који, по §. 475. став други, има да протече од огласа продаје до саме продаје, ако пописане ствари вреде више од хиљаду динара? Питање се поставља стога што се, у том случају, као што смо видели, продаја мора објавити и преко новина и то три пута. Горњи рок тече ли од дана првога, другога или трећега огласа?³⁾

1868. — 1908., одлука од 11. јуна 1896., бр. 4528.. Закон од 14. јула 1898., да би пресекао у том погледу сваку даљу дискусију, допунио је §. 476. онако како га је Касациони Суд био већ тумачио.

2) Француско право и овде се разликује од нашега. Како ће се продаја пописаних добара обзнањити, то не зависи, у томе праву, од вредности пописаних ствари већ од тога да ли су оне покретне или непокретне. По чл. 617. франц. грађ. суд. пост., продаја покретних добара мора бити обзнањена помоћу најмање четири објаве које ће бити прилепљене на овим местима: једна у месту где су ствари, друга на вратима општинске куће, трећа на тргу (*le marché*) места или, ако овога ту не би имало, на тргу суседном, четврта на вратима кантоналног суда. *Boitard, Colmet-Daage et Glasson op. cit.*, II, p. 350. Међутим, по чл. 696. франц. грађ. суд. пост. (измена од 21. маја 1858. год. по н. к.), продаја непокретних добара има се објавити и кроз новине (*par l'insertion dans les journaux*). Аустројско право има, у §. 71. закона о извршењима од 1896., одредбу о објављивању продајног огласа (*Edikt*). Правило је да се ти огласи морају штампати у новинама одређеним уопште за званичне објаве; али се од тога може одступити, по ставу другом §. 71., и продаја обзнањити помоћу средскога службеног листа, или чак и сјмо прилепљивањем огласа на месту одређеном за то, у општини у којој су пописане ствари или у којој ће се продаја обавити, или, најзад на начин који је у тој општини у обичају. Ово одступање може бити код продаје ствари од мале вредности (*„bei geringem Werte der Exeutionsobjecte“*). Из овога излази да ће, махом, продаја непокретних добара бити објављена у општим званичним новинама, пошто та добра већином неће бити од мале вредности.

По §. 717. *in fine* нем. грађ. суд. пост. (садашњи §. 816.) продаја покретних добара треба да буде објављена, али се ту не каже ништа о томе: како ће се то објављивање извршити. *Gaupp* вели: да то има да одреди извршилац продаје (*Gerichtsvollzieher*), додајући да то може бити огласом у новинама (*durch Einrückung in öffentliche Blätter*), јавним плакатом (*öffentlicher Anschlag*), добошем (*Ausrufen*). За објављивање продаје непокретних добара важни су, по §. 757. нем. грађ. суд. пост., прописи појединих Аржана у саставу Немачкога Царства, а сада важе §§. 864. à 871. који су заменили §. 757.. *Gaupp, op. cit.*, II, S. 441 und 499; *Fitting, op. cit.*, S. 623 ff.

3) §. 475., који вели да онај рок од петнаест дана од тридесет дана тече од дана *првога огласа*, нема вредности, у том погледу, ако је реч о продаји ствари које не вреде више од хиљаду динара.

Правило је да рок, онда када мора бити три огласа, почиње тећи од дана трећега огласа, што је сасвим логично: тек пошто сва три огласа изиђу, може се рећи да је ствар преко новина *оглашена*. Огласи, и ако их је ту три, сачињавају целину, и догод та целина не буде готова — а она је готова са издаском трећега огласа, — не би било основано рећи, да је оглашавање свршено, нити да је рок отпочео тећи.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Живојин М. Перић

„О ДОКАЗИМА У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ“

(НАСТАВАК)

Бадава „ви хоћете“, „нешто“, г. др. Марковићу, кад у закону другчије пише, а да ви не знате шта хоћете види се баш из самих ваших горњих речи „о простој машини“ и комичности, као да законодавац није знао шта хоће кад је прописао: „ако би се на ком месту или ком лицу налазио траг казнивог дела... ислеђујућа власт сама ће о том трагу уверити“ ит.д.

Збиља г. др. Марковићу, кад се по вашој науци: „никако не тражи да ислеђник трчи на лице места и да врши увиђај“ чим сазна да је кривично дело за собом „оставило траг“, па дакле ни код дела која смо горе поменули, кад ће он онда у опште морати, по вашем мишљењу да изврши овај увиђај о коме говоримо, код ових дела? Може ли се на пр. паљевина доказати без увиђаја? Зар је ту вршење увиђаја „нешто што му или никако не треба или што је унапред већ несумњиво доказано“? Лепа доктрина и добри упути иследницима, само што иследник који се буде држао у пракци ових ваших „објашњења и упута“ може зло проћи ако пропусти да изврши ову дужност коју му налаже § 54. кр. пост. да ма то био ваш „најспремнији ђак“, баш због ове ваше доктрине. Такав иследник заслужиће оправдан прекор за неизвршење

Јер како се таква продаја не објављује и преко новина (§. 476. став први), то онда ту не може бити говора о првом, другом или трећем огласу, ако се објављивање врши прилепљивањем објаве продаје (в. §. 22. стец. пост.). Само ако би се таква објава вршила помоћу добоша, могао би бити више огласа, по хронолошком реду, и у томе случају пропис, да они рокови од петнаест и тридесет дана теку од првога огласа, могао би, и код ствари које не вреде више од хиљаду динара, добити примене. Ми мислимо да се објава добошем не може сматрати за пуноважну објаву, пошто је наш законодавац нигде не предвиђа, нити је оставио полициској власти да она одреди начин на који ће се продаја огласити. Објава добошем може доћи као необавезан додаток законом прописаним мерама за оглашавање продаја, чије одсуство не би продају чинило неважном. (Исто онако као што се продаја може, од стране заинтересованих, објавити и преко незваничних новина, како би она добила што већи публицитет). Наше законодавство, код објављивања, зна само за оглас преко новина и прилепљивање плаката (§. 22. стец. пост.). Због тога се ми не саглашавамо са решењем Касац. Суда од 13. јуна 1902. бр. 4930., по коме се продаја може огласити само добошем. У тој се одлуци додаје још и то: да добошарева забелешка о објави продаје треба да је влашћу оверена. С. Јањић, *op. cit.*, *Пол. Гласник*, 1904., 15. август, стр. 250..

једне своје дужности и неће му помоћи ваша „објашњења“.

У нашим излагањима о овоме предмету, поред осталог, споменули смо чл. 32. (случајном омашком стављено је 34.) француског законика о кривичном поступку који садржи једну одредбу која одговара нашем § 54. о обавезном вршењу увиђаја у случају *flagrant délit* за све чиновнике судске полиције хотећи тиме да кажемо да наш законик није усамљен у овоме погледу.

Г. др. Марковић у својем одговору о спорном питању, вели: да је француски кривични поступак најстарији, као да је то какав доказ да је та одредба неумесна; „како данашња наука сматра наше мишљење за беспредметно и бесциљно отезање поступка. О овоме се г. Станојевић може уверити ако отвори ма који уџбеник или коментар ма чијег законика о кривичном поступку ако не верује детаљним и опширним излагањима у мојој књизи“.

Па лепо г. др. Марковићу, да вам учинимо по вољи. Пред нама је: *Traité de l'instruction criminelle ou théorie du code de l'instruction criminelle* par M. Faustin-Hélie. Tome IV. Стр. 685, § 296. *оште атрибуције чиновника судске полиције у случајевима flagrant délit*.

Ево шта каже овај аутор о овој ствари: „Законик о кривичном поступку дефинише особене атрибуције прокуратора републике у случајевима *flagrant délit*; то је предмет чл. 32. и следећих.

„Г. Treilhard, у експозе-у мотива законика резимирше ове чланове, које ћемо испитати следећим изразима: „Дужност царског прокуратора не ограничава се на истраживање и гоњење злочина: он је такође дужан да их констатује сам собом у случајевима *flagrant délit*. Одмах чим је извештен о злочину који се учини сада, он је дужан без икаквог закашњења да изађе на место,¹⁾ да састави све потребне протоколе у циљу констатовања *corpus-a delicti*, његовог стања и стања места. У овоме првом тренутку нарочито се могу ухватити корисно све индиције: прокуратор срески дужан је да прими изјаве присутних лица или која му могу дати каква извешћа; он позива сроднике, суседе, слуге, најзад све оне за које држи да су у стању да му даду корисне изјаве, он може забранити да се сваки, па ма ко то био удаљава од места до закључења увиђаја; он узапћава све што је могло да послужи за извршење злочина, или све што је његов производ; он баш може да оде у стан оптуженога да тамо изврши претрес картија и других предмета за које налази да су потребни за манифестацију истине; најзад закон му даје сву потребну власт да ухвати окривљене ако су ту, или да му се доведу ако су одсутни и ништа што би могло да послужи да се припреми доказ о кривцу није му забрањено.“

„Све ове атрибуције које закон делегира изузетно државном тужиоцу, у случају *flagrant délit* припадају такође истражном судији...“

¹⁾ курав је наш.

„Исте атрибуције припадају чиновницима судске полиције, помоћницима прокуратора републике, т. ј. примирителним судијама, чиновницима жандармерије, полицијским комесарима и кметовима и помоћницима. Члан 49. изражава: „у случају *flagrant délit* или у случају захтева од стране старешизе кућног они ће саставити протоколе увиђаја, примиће изјаве сведока, походиће места и учинити друге радње за које су у реченим случајевима надлежни прокуратори, све у форми и по правилима која су постављени у глави о прокураторима“. Експозе мотива законика објашњава ову одредбу следећим изразима: „..... Изненадна појава чиновника судске полиције може кад што да спречи потпуно извршење злочина; она бар преупређује бегство кривца и нестанак података за доказ“.....

„Тако прокуратор републике и његови супститути, истражни судија, примирителне, судије, чиновници жандармерије, полицијски комесари и кметови и помоћници имају иста права за констатовање случајева *flagrant délit* или оних које закон сматра за такве и подлеже истим правилима у вршењу ове атрибуције“.

На стр. 693. *третира се директно баш само ово наше спорно питање*: јесу ли чиновници судске полиције дужни да изађу на место у свима случајевима кад сазнаду за злочин *flagrant*? и ево још доказа г. др. Марковићу, да му ништа на памет не тврдимо, кад кажемо: да је *иследник безусловно дужан* код дела која остављају трагове да учини увиђај о истима, баш чим сазна заиста.

„Комисија законодавног тела, — каже поменути аутор у одговору на ово питање, — била је предложила да им се да само једно овлашћење (баш као г. др. Марковићев смисао нашег §-а 54). „Примеђују се незгоде у апсолутној нужности, која је наложена царском прокуратору да изађе увек на место, у случајевима *flagrant délit*. Често би се догађало да би било беспредметних излазака (баш као што ви тврдите г. Марковићу), који би причињавали бескорисне трошкове. Ово би било сваки пут кад би царски прокуратор могао да дође тек после извесног размака времена, толиког да се већ више не би могло казати да је злочин био *flagrant*. Иста би се незгода показивала такође сваки пут кад би царског прокуратора предухитрили у припремном поступку чиновници месне судске полиције. Једно просто овлашћење дато царском прокуратору да изађе на место изгледало је довољно“. Ове примедбе нису примењене; чл. 32. и 49. зак. о крив. пост. изражени су императивним изразима; чиновници судске полиције дужни су дакле да оду на место у свима случајевима *flagrant crime*, и тиме се објашњава зашто је законодавац, прописујући ову меру, ограничио је једино на случајеве у којима дело подлежи бешчасној или срамној казни. Што чл. 59. у истим случајевима даје само једно овлашћење истражном судији, то је за то, што закон претпоставља да је

државни тужилац извештен у исто време кад и судија и што овоме последњем оставља избор да га прати или не“.

За тим даље у § 297. овог дела: *о изласку на место у случају flagrant délit* (стр. 696.) каже се ово:

„Видели смо да је чиновник судске полиције, који ма којим путем сазна за злочин *flagrant*, дужан да оде одмах на место да отпочне истрагу..... Негова је мисија да констатује *corpus delicti*, т. ј. сва материјална факта која су у исти мах трагови и доказ злочина. То је предмет чл. 32. зак. о крив. пост. који каже: „у свима случајевима *flagrant délit*, кад дело буде такве природе да повлачи бешчасну или срамну казну, прокуратор републике изаћиће на место без икаквог закашњења, да тамо састави потребне протоколе у циљу констатовања *corpus-a delicti*, његовог стања, стања места“..... Заиста је потребно, пре него што се приступи кривичној истрази, констатовати егзистенцију злочина: *xic ordo servatur: primum ut constet occisum hominem, deinde de reis inquirendum*.

„Чиовник судске полиције дужан је дакле, на првом месту да истражује на лицу места и констатује у својем протоколу све акте који конституишу злочин или су с њим у вези, трагове које је злочин оставио, спољашње знаке који показују његову егзистенцију. Тако, кад се тиче убиства или својевољних повреда, он треба да констатује стање леша жртве или положај рањеног, број и природу повреда; њихове спољашње знаке; кад се тиче какве крађе или паљевине, средства која су била употребљена да се изврши, трагове пењања, обијања, силе или ватре, резултате напада. Он је дужан, у свима случајевима да опише место у његовим односима са извршењем злочина, јер промене које би се могле догодити могле би да униште индиције које оно показује.“

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Милош Станојевић
судија.

ПОСТУПАК ПОЛИЦИСКЕ ВЛАСТИ

ПРИЛИКОМ ИСТЕКА УГОВОРА О ЗАКУПУ
(§ 356. в. К. З.)

(СВРШЕТАК)

I. — Уговор о закупу закључен писмено. Поводом истека овако закљученог уговора могу се појавити четири разноврсна спора, које ћемо размотрити редом.

1. Закуподавац покаже полицијској власти писмен уговор о закупу и по рочној клаузули тога уговора, он је већ истекао. Закупац међутим поднесе свој примерак уговора и ту рочна клаузула другачије гласи. Он тврди да је у уговору закуподавчевом рочна клаузула фалсификована. У овом случају питање о томе да ли је рок истекао или није спорно је, и по ставу III § 356 в. закона да се оставити на закупу, а закуподавац ће се упутити на грађанску парницу. Ово с тога што је неоспорно да уговор о закупу постоји, да даклекупац има правно конститу-

исано ius in realiena, те је он отуда јача а закуподавац слабија страна. Питање пак о томе како гласи рочна клаузула постојећег уговора о закупу, надлежан је само суд да реши.

2. Закуподавац покаже полициској власти писмен уговор о закупу по чијој је рочној клаузули рок истекао. Али купац покаже писмену исправу, којом утврђује да је рочна клаузула онога уговора промењена, да према новој рочној клаузули закуп још траје, те се он не може изгнати. Пошто је доказна снага и једнога и другог документа иста и пошто је и у том случају неоспорно да је закључен и да постоји уговор о закупу, а спор је само о томе: како гласи рочна клаузула тога уговора, за чије је тумачење једино суд надлежан, то, пошто је питање о року трајања спорно, има се опет по ставу III § 356. в. закуподавац решењем упутити на грађанску парницу, а купац се оставити у закупу.

3. Закуподавац поднесе полициској власти писмен уговор о закупу, по чијој је рочној клаузули рок истекао и тражи да се тај купац избаци из закупа. Тужени купац одговара да истина уговор онако гласи, али да је он у споразуму са купцем изменио његову рочну клаузулу и тај њихов споразум је усмен. Став II § 356. в. вели да у том случају купац треба избацити из закупа и упутити га на грађанску парницу. То је правилно. Пошто су се саговорари већ сложили на писмену форму уговора, то је та писменост елементарни део правног посла, сви делови тога уговора, па и рочна клаузула, морају бити писмени. Усмене измене тих делова не могу имати никакве правне вредности.

4. На тражење закуподавчево да се из закупа избаци, јер је рок истекао, купац одговара да је истина истекао рок староме писменом уговору о закупу, али је он по истеку тога уговора закључио нов, усмен уговор о закупу и у томе новом уговору остале су све старе одредбе писменог уговора, а промењена је само рочна клаузула. За регулисање државинског питања у овоме спору не може послужити II став § 356. в. с тога што он предвиђа случај да закупцу није дозвољено тврдити: да је рок писмено закљученога уговора накнадним споразумом продужен. Овде се међутим тврди да стари писмени уговор за цело не постоји, али је на место њега дошао други нов, ab initio усмен уговор о закупу. Спор се може решити само по основу аналогије. Служећи се законском аналогијом ми увиђамо, да су два случаја: кад је рок старом писменом уговору усменим споразумом продужен и кад је на место истеклог старог закључен нов уговор, само са измењеном рочном клаузулом, случајеви истина давно различити, али у својој фактичкој последици, спољној манифестацији у животу, потпуно једнаки. Па кад је закоподавац за доказ постојања првог случаја тражио писмену исправу, свакако би је, да је други случај у опште предвидео, тражио и за њега. То је у духу закона. А то исто сазнајемо и путем правне аналогије из општих принципа приватнога

права. Тужичево својинско право је неоспорно, признато. Закупно пак право туженога је сумњиво, спорно. Признато је јаче од спорнога права, те отуда купаца као слабију страну треба упутити на грађ. парницу. Купац једнострано тврди да је закључио нов уговор о закупу. Ко што тврди оно има да докаже. Купац отуда треба да иде суду да своје тврђење докажује, а до тога времена мора ствар бити код њенога сопственика. Законска је претпоставка да је право својине увек неограничено. Ограничења се признају тек кад буду изрично доказана. Једини и несумњиви доказ о томе ограничењу јесте писмена исправа. Отуда, чим купац тврди да постоји један уговор о закупу, а то сопственик не признаје, закупчево је дужност да то пред судом докажује. Његово ће право изгледати и пре суда јаче само тада, ако о постојању закупа поднесе писмену исправу. Чим те исправе нема, њега треба из закупа избацити. Аналогог позивања на став III § 356. в. овде не може бити с тога, што се само предвиђа случај да постоји сумња је ли истекао рок једнога уговора о закупу, чије постојање обе стране признају, док овде постоји сумња: постоји ли у опште какав уговор о закупу или не.

II. — Уговор о закупу закључен усмено. Поводом истека овако закљученога уговора могу се појавити три врсте спора, које ћемо расправити редом.

1. Сопственик се обраћа полиц. власти молбом да избаци силом купаца пошто је по усмено закљученом уговору рок закупа истекао. Купац на то одговара да није истина да је рок закупа истекао већ он још траје. Овде је ван спора да уговор о закупу постоји и да по једном правном основу купац седи у закупу. Спорно је само: како гласи рочна клаузула тога уговора. У тумачење уговора не може се упуштати полиц. власт већ ће то послати суду, а пошто је несумњиво да један уговор о закупу постоји то ће купаца оставити, а сопственика упутити на грађанску парницу. Овакав се закључак изводи из аналогичности става III. § 356. в. јер је и овде »сумњиво да ли је рок закупа истекао« као и из свих правних разлога у претходном случају. Апсолутно је погрешно и противзаконно веровати голој речи сопствениковој да је рок закупу истекао, као што то чине неке полициске власти. Исто тако погрешно је што се тада гледа да ли је прошао 1. мај и 1. октобар, аналогно једном пропису грађ. зак., јер се на то може гледати у случају ако рок закупа у опште није одређен, а не и тамо где је по изјави обе стране рок одређен, али је спор око тога који је то рок.

2. Сопственик тражи да полициска власт купаца избаци с тога што је рок закупа истекао. Тужени купац признаје да је закуп по првобитно закљученом уговору збиља истекао, али да је он накнадним споразумом са сопствеником рочну клаузулу тога уговора продужио и по тој новој клаузули још закуп траје. Сопственик одриче да је рочна клаузула мењана. У овом случају извесно је да је по првобитно закљученом уговору рок истекао и да уговор о закупу више не

постоји. Тврђење да је рок продужен једнострано је и оно за полициску власт може бити доказивано само писменом исправом. Кад те исправе нема купац ће се избацити. Тврђење о продужењу рока у суштини је исто са тврђењем да је по истеку старог закључен нов уговор о закупу. Спор се према томе претвара у спор: постоји ли у опште уговор о закупу или не, а у том спору сопственик је несумњиво јача страна. Отуда купаца треба избацити. Опширнија правна аргументација дата је у случају под 4, кад је уговор закључен писмено.

3. На захтев сопствеников да се из закупа избаци јер је рок протекао купац одговара: Истина је да је рок староме закупу протекао, али ја сам по истеку његовом закључио нов уговор о закупу и сада седим по том новом уговору. Спор је чист и јасан о томе: да ли у опште уговор о закупу постоји или не. Полициској власти постојање тога уговора може бити доказано само признањем сопствениковим или пуноважном писменом исправом. Нема ли тога, за полициску власт је несумњиво да сопственик има право на ствар као сопственик, а сумњиво је да ли тужени, који се једнострано оглашава за купаца, ма какво право у опште има. Отуда ће она својим решењем њему закуп одузети или га избацити, па га упутити суду да тамо и свима осталим доказним средствима у грађанском поступку своје право докажује. Ако му је учињено неправо он ће зато добити накнаду. Из свога државинског односа не може купац никакво право изводити, јер он у закупу не седи, нема правну државину, по томе што уговорни однос сад постоји, него што је такав однос некад постојао.

Живко Топаловић
суд. писар

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Најновије злочиначке мајсторије. — Грдећи увек циљу, да својим читаоцима и лаковерном свету дамо упутства, како се могу сачувати од могућих штета, ми ћемо изнети најновије начине, којима се злочинци служе да би дошли до свога циља. Злочиначке мајсторије, које ћемо овде износити, најновијега су датума, те их нарочито за то и износимо, да би их до сад необавештена публика у датој прилици могла осујетити. Догађаји су махом из берлинског злочиначког света.

1. Крађе и преваре путем злоупотребе поверења или злоупотребе титула, звања и почаста.

Једна двадесетогодишња девојка нашла је начина, да се добро обавести о сродничким и пријатељским везама једне породице и ишла је чешће овој да изручи поздраве од сродника из њенога места рођења. Породица се дала завести тиме, што су девојчини подаци били са свим тачни, као и тиме, што је она то испоручивала тако сигурно и простодушно, да никаква повода сумњи није могло бити.

Тога ради та ју је породица чешће и на ручак задржавала. У ствари девојка је била намерна да изврши крађу и то јој је пошло за руком.

У једном сличном случају једна се крадљивица представљала као удаљена сродница из унутрашњости и одседала је код појединих породица, за чије се родбинске прилике раније већ била тачно обавестила. Разуме се, да су дотичне породице претрпеле разочарења и знатне штете од крађе.

*

Један се хотелски крадљивац увек прерушавао као торбар са апотекарском робом. Нарочито је био добро снабдевен разноврсним средствима противу главобоље, мигрене ит.д. На тај је начин издејствовао себи слободан приступ код гостију по хотелима. Улазио им је и у собе и злоупотребљавао њихово поверење како је само боље умео.

То подсећа и на случај са оним крадљивцем, који се обично на улици придруживао оним особама, које су по изгледу биле реуматичне; он их је уверавао, да има опробано, радикално средство противу реуматизма и под тим изговором пратио их је до и у кућу. Том је приликом осматрао место и могућност за крађу, па је згодном приликом умео да искористи оно што је за то време запазио.

*

Једна је девојка једнога дана, у недоумици шта да ради и где да нађе нову службу, стајала са својим пртљагом на једном врло живом месту у средини вароши. У том се придруже девојци два човека, дајући израза своје саучешћу према њеној nevoљи, жалећи је и за то што мора сама да носи толики терет. Оба злочинца, стари 28 и 26 година, саветоваше девојци да се повезе трамвајем и понудише јој своју помоћ, да јој понесу пртљак до трамвајских кола. Она прими понуду. У путу ка трамвајској станици злочинци, заједно с пртљагом, свратили су у један улични нужник, а девојка остаде на улици окрећући се посрамљена и збуњена. Ту су прилику злочинци употребили да са њеним стварима изађу на другу страну нужника и да побегну.

*

Један крадљивац велосипеда умео се фабрикантима и сопственицима нових точкова да представи као уметник у вожењу на велосипеду. Он им је обично предлагао да одмах покаже своје „кунстове“. Наивни људи махом су на то пристајали, да би сами и случајни присутници видели шта он зна. Крадљивац је извршио неколико необичнијих кругова, па на један пут највећом брзином одјурео на новом велосипеду, остављајући сопственика и гледаоце у највећој зачућености.

*

Како проститутке умеју да постигну свој циљ под маском поштених дама, најбоље ће показати ова два примера.

Пређашња књиговоткиња А. К. приликом једне велике кише заклонила се у један кућни ходник једне врло живе у-

лице, дајући израза своје великом незадовољству због кишнога времена. Извесан господин Ц. галантно понуди свој кишобран дами и после кратког опирања отпрати је у једну кафану. Она се ту представи као несрећна жена некога поручника Х. из П-улице, која је у ствари заиста и постојала. Назови официрка умела је да направи капитал од своје нове љубавне авантуре, као и од других лица, којима се такође представљала као жена поручника Х. Ствар је изашла на видело, кад је један од њених обожаваца тражио и добио телефонску везу са правом женом поручника Х. Она је ствар доставила полицији, која је варалицу пронашла у једној обичној сокачкој проститутки. Казна је гласила: месец дана затвора.

*

У близини једне железничке станице, доцкан у вече сусрео је један господин једну младу, лепо одевену девојку, која је имала израз са свим наивне девојке; изгледала је да стоји ту не знајући сама куда би. Кад јој је господин пришао и ословио је, испричала му је, како је она кћи једнога чиновника из оближњег предграђа, па је задоцнила за последњи воз и сад хоће у близини железничке станице да причека полазак првога јутарњег воза, те да отиде својој кући, где је очекују преплашени родитељи. Господин је, поштујући њене видне осећаје срама, понудио јој преноћиште у своје стану; она је са захвалношћу примила ту понуду, пружив на тај начин милосрдном господину прилику да ујутру претрпи разочарење нестанком њеним и његових хиљаду и двеста марака.

2. Варалице са лажним легитимацијама.

Један се злочинац представио као криминални чиновник и захтевао је од једнога господина, да му одмах преда сав свој папирни новац, пошто је на њега пала сумња, да се код њега налазе лажне банкноте. Овај се човек збуни и преда му сав свој новац, који „криминални чиновник“, на очиглед запањеног господина, метну у једну коверту, па за тим у свој џеп, и по том му нареди да пође с њим, ради саслушања, у најближу полицијску станицу. Та је станица била у једној огромној згради, а господин је и иначе био збуњен због саслушања које му је предстојало, те злочинцу није било тешко да завара свој траг и да се изгуби.

*

Изговарајући се како је у великој материјалној неприлици, један је злочинац на централној пијаци у Берлину продао свој сат за шеснаест марака једној пиљарици. Не прође много времена, кад дође друг тога злочинца, представи се као тајни полицајац, покаже лажну легитимациону марку и окриви пиљарицу за јатаковање, пошто је видео како је она мало пре купила један украден сат. Он јој одузме сат и нареди јој, да одмах пође с њим у оближње полицијско здање, соба број 3. Док се преварена пиљарица припремала за полазак, швиндлер се помешао међу свет и изгубио без трага и гласа.

*

Код једне богате даме, удовице, извршена је једна велика похара. Један од саучасника отишао је оштећеној дами, представио се као приватан детектив и и на тај начин пронашао је себи изврсан новчани извор. Разуме се да је и томе морало бити краја, и „детектив“ је сам пао у клопку.

*

У једном казненом заводу издржавао је осуду један опасан крадљивац, који је иначе по занимању био бравар. И у самом заводу радио је свој браварски занат, те је као такав носио и плаво одело. Тиме охрабрени злочинац направио је један врло дрзак план за бегство.

Прибавио је себи сваковрсно оруђе, које му је било потребно да пресече гвоздене шипке на прозору своје ћелије и да на њихово место намести дрвене шипке, тако да чувар напољу никако није могао приметити промену на решетки. По том се једнога вечера око 6 сати спустио кроз прозор у двориште и отишао на капију коју је чувала стража. Ту су га са свим мирно пропустили стражари, држећи да је то један од радника, који су под надницу радили у заводу.

*

Један лажни новинарски сарадник покушао је на тај начин да осигура себи лаку зараду, што је ишао по судовима и са осуђенима се погађао, да им за јевтине новце (10 марака) изради, да у новинама не буду објављена пресуда и ток ислеђења њихове кривиде. Тај му је посао ишао врло добро, а најбоље је успевао у томе као уцењивач.

3. Преваре уз припомоћ телефона.

Злоупотреба јавних саобраћајних средстава од стране злочинаца, а нарочито поште и телефона, веома је јако распрострањена и данас већ попуњава сталну рубрику у злочиначкој хроници.

Више берлинских колонијалних и деликатесних радњи добиле су у последње време телефонску поруџбину, да пошаљу ово или оно, што брже могу, доктору Х, који хоће да отпутује; у исто време да се пошаље и квитиран рачун. Како је заиста у означеној кући становао доктор под тим именом, нико се није ни промишљао, већ је сваки газда одмах слао свога слугу са пуном корпом докторовој кући. Слугу је увек већ на степеницама суверетао сам „господин доктор“, лично примао корпу са робом, молећи га најљубазније да одмах донесе још само једно туце поморанци. Слуга поверује и отрчи до дућана, а швиндлер међутим ишчезне заједно са корпом.

*

У другом једном случају позове на телефон једнога трговца шеф једне познате, велике фирме. Овај му саопшти да ће на његову препоруку доћи к њему један човек с молбом да му се да каква потпора. Тај је човек у оскудици и заслужује да му се да потпора, а он му је од своје стране дао 20 марака. И заиста није потрајало дуго, кад се појави

човек који је трговцу био препоручен. Али трговац је међутим био толико предострожан, да је се ближе распитао какав је то човек и како се он зове, те је из бироа поменуле велике фирме добио телефонски извештај, да му није ни шеф, нити који од чланови фирме упутио никаквога човека ма са каквом препоруком. Разуме се, да је трговац одмах предао полицији „оскуднога, поштенога човека“, да му она пружи заслужену потпору.

*

У једном даљем случају било је преварено неколико берлинских великих радњи са конфекцијама за даме и са свиленом робом, и то за знатне количине робе. Дотичне су фирме биле позване на телефон њихове пријатељске радње, с којом су ове стајале у трговачкој вези, и на уобичајен начин чиниле су поручбине са додатком, да ће сад доћи један млад човек из радње поручилачке фирме, да однесе тражену робу. Он ће донети од радње и писмо, којим ће се и писмено поновити и потврдити поручбина робе. Фирме су драговољно давале поручену робу, чим је млади човек дошао и донео писмо, које је носио штампани наслов поручилачке радње. Доцније се утврдило, да је један друг тога младога човека одлазио у те радње и под буди каквим изговором замолио коверту и хартију за писма, и после писао шта је хтео.

Д. В. Б.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине рготинске, актом својим Бр. 1476, пита:

„Један грађанин ове општине, умро је пре 12 година без деце.

Решењем старатељског судије оглашени су за наследнике два његова еродника, наравно кад умре удова, којој је остављено неограничено уживање имања умрлог.

Удова је уживала целокупно имање заједно са својим сином од првога мужа, али порез на имање нису плаћали ни један ни други.

Да се не би имање презадужило порезом, наследници су тражили од старатељског судије, да се имање одузме од удове, али их је судија одбио од захтева, упућујући њих да о томе поведу редован спор код суда.

Наследници су и то учинили, али их и првостепени суд одбије, јер се удова бранила да порез није платила због неродних година.

После овога, наследници су се жалили г. Министру Финансија, и он је наредио да овај спор расправи суд по закону о непосредном порезу.

Уверен и сам, да удова и њен син намерно не плаћају порез, само да би се имање продало, суд је узео у попис стоку сина удове, који с матером ужива имање, и продао за порез.

Али на тужбу његову, зајечарски првостепени суд осуди све часнике општин-

ске, који су попис и продају стоке извршили, и они плате по 77-98 динара, јер је суд нашао да се његова стока није могла продати за рачун пореза његове матери, односно масеног имања.

После овога осуђени часници тужили су удву и тражили да им она плати по 77-98 дин. колико су они платили на име штете њеном сину, јер су, веле, они оштећени њеном кривицом што порез није плаћала на време, и општински их суд осуди на ово плаћање.

Како се удова није жалила на пресуду, те је ова постала извршна, то је приступљено њеном извршењу.

Том приликом удова је изјавила да нема готових пара да дуг плати, а из прихода се од имања не може, вели, наплатити због тога, што је оно издато под закуп за године: 1908, 9 и 10, па су она и закупац поднели и доказе, потврђене средском влашћу, да је кирија у напред плаћена за све време закупа.

Код оваквог стања ствари суд не зна: како ће да наплати порез за државу и како ће да изврши поменути осуду, па зато моли уредништво за обавештење:

1. може ли се и по коме закону одузети удови имање и наплатити порез, пошто суд има уверења да се из прихода од имања може платити порез;

2. има ли одговорности до средске власти што је потврдила признаницу о примљеној кирији за три године у напред, а није се уверила је ли порез плаћен; и

3. кад би удова умрла за време трајања уговора, да ли би се тада закупац могао истиснути из закупа, или нагнати да порез плати?“

— На ова питања одговарамо:

Само ово питање собом казује бескрајно незнање закона од стране часника тога суда.

Све ово што је рађено, није се морало и смело радити да је суд знао законе, који у овој земљи постоје, или бар питао надлежну власт шта ће да ради.

Нити би он продавао туђу стоку за наплату масеног пореза, нити би часници после плаћали накнаду штете, нити би порез остао ненаплаћен до сада, нити би се удови пружила прилика да наплату изиграва на начин, како је она учинила.

Али, понављамо, с једне стране незнање закона, а с друге расположење да се мимо дужности и права штите интереси будућих наследника, учињено је то, да је држава остала до данас без пореза.

Све се, пак то могло спречити на тај начин, што би се имање издало под закуп у смислу чл. 107 закона о порезу још онда, чим удова није платила порез за прву годину по смрти свога мужа.

Сада пошто је закуп удешен, то се, наравно, не може учинити, али се може одмах узети у попис имање и послати Пореском Одељењу да продају изврши и порез наплати, а закупац може после тражити накнаду штете од удове, ако налази да овоме има места.

Овако нека уради суд, и порез ће за кратко време бити наплаћен.

Што се тиче наплате по пресуди општинског суда, она се не може извршити

продајом имања; а даље упуте за извршење ове пресуде уредништво неће да даје због тога, што оно не жели да помаже суд у једној незаконитости, јер је осуда удове на повраћај штете плаћене њеном сину, могла остати само по томе, што се она није жалила на пресуду.

II

Суд општине кожељске, актом својим Бр. 1179, пита:

„Књажевачки првостепени суд наредио је овоме суду, да пресуди један спор између двојице грађана из суседне општине, јер је његов суд био у изузећу.

Један од ових (који је у овом спору био тужени), поднео је сада нову тужбу овоме суду, за други спор, и тражи да суд овај спор пресуди.

Моли се уредништво за обавештење: да ли је суд надлежан да и по овој другој тужби суди, или треба да добије ново овлашћење од првостепеног суда?“

— На ово питање одговарамо:

Овлашћење, које је тај суд добио био у смислу § 17. б. грађ. суд. поступка, важило је само за онај спор, поводом кога је и дато само овлашћење.

За нов спор, потребно је и ново овлашћење, јер ако би изузеће још трајало, првостепени суд може одредити и коју другу општину за суђење по новој тужби.

Нека се, дакле, тужитељ упути да поднесе тужбу своје општинском суду, а ако је овај у изузећу, он ће учинити даље што треба, да се одреди суд, који ће пресудити спор.

III

Суд општине макачке, актом својим Бр. 1218, пита:

„У овој општини упражњава механску радњу Савета удова пок. Саве Р. Матејића.

Како је полицијска власт наредила, да сваки механџија мора имати лично механско право, то је и Савета тражила од овога суда уверење у смислу расписа г. Министра унутрашњих дела од 2. јула 1863 год. ПМ 4515, да би могла добити ово право, и суд јој је издао уверење.

На основу овога уверења полицијска власт јој је дала лично механско право.

Суд налази, да је овакав рад полицијске власти погрешан, јер се противи распису ПМ 19483, тим пре, што Саветин муж није био механџија, па да је она његову радњу продужила, него је она овај посао отпочела после смрти мужевље.

Нарочито не би могла, суд мисли, радити без дозволе старалаца, пошто јој је по смрти мужа образована маса.

Моли се уредништво за обавештење: да ли је Савета у опште могла добити лично механско право, нарочито да ли је то могло бити без дозволе старалаца;

ако по закону није могла добити ово право, онда смели радити кад га већ има; и да ли има какве одговорности до општинског суда што је издао уверење, ма да у том уверењу нема ничега неистинитог?“

— На ово питање одговарамо:

Питање о томе: да ли женске могу на своје име водити механске и кафанске радње, није регулисано самим законом.

Отуда су и мишљења по овоме разнолика.

Тако, док министар унутрашњих дела расписом својим од 28. новембра 1890 године ПМ 19483, налази, да женске не могу добити лично механичко или кафанско право, дотле Државни Савет решењем својим од 11. августа 1906 године Бр. 5154, налази, да њима закон не забрањује вођење ових радња.

Према овоме, кад је полицијска власт, као надлежна, издала Савети лично механичко право, онда суд има то да поштује.

У томе, што је суд издао уверење Савети, нема никакве кажњиве радње, ако су факта, која је суд утврдио, истинита.

Њој није потребно одобрење старалаца, пошто радњу не води на масено име.

IV.

Суд општине орашачке у срезу лесковачком, актом својим Бр. 496, пита:

„Моли се уредништво, да у свом првом наредном броју „Полиц. Гласника“, изволи дати објашњење у следећем:

Ђаци овдашње општине похађали су основну школу јашуњску до 30. октобра 1908 год. а од тада отворена је школа у селу Орашцу ове општине и ђаци прешли у ову, а коју школу ова општина сада прирезом издржава.

Ова општина није намерна да плати школи јашуњској сав прирез школски за 1908 год., зато што ђаци нису ишли у поменуту школу целе године — 1908 — једно то, а друго ова општина полаже право на поделу школе јашуњске, јер је ова општина била у саставу до 1905 год. а тада је одвојена и образовала садању општину, а школа је одвојена 30-V-1908 г.

Зато је суду потребно знати шта му од ове двоје припада и по томе да се управља.“

— На ово питање одговарамо:

Став трећи чл. 18. закона о народним школама, гласи овако: „Ако би се из једне школске општине издвојила нова школска општина, онда ова има права на накнаду у новцу или материјалу, по међусобном споразуму или по решењу окружног школског одбора, противу чијег решења нема места жалби.“

Као што се из овога види, најпаметније је, да се обе општине лепо споразуму о накнади и прирезу, или ако то не могу учинити, онда да ствар предаду у руке окружном школском одбору, па ће им он пресудити спор како је право.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Анђелко С. Миловановић, из Средњева, извршио је 26. пр. м-ца два убиства и побегао, претећи да ће продужити убијање. Он је стар 33 године, средњег раста, црномањаст, прих очију, мрких бркова, на средини горње усне има бубуљицу; од одела има чакшире и антерију од шајка, а на глави ердељску шубару.

Наоружан је пушком острагушом. — Денеша начелника среза рамског Бр. 10827.

Лудвик Гринхут, из Заграда, аустроугарски војни бегунац, побегао је из Крушевца, где му је било одређено место становања. Лудвик је стар 29 година, средњег раста, у грађанском оделу, бави се комичарским послом, а у последње време узима и лажно име *Љубомир Гринајтић*. — Денеша начелства округа крушевачког Бр. 7235.

Демир Фетаовић, из Свираца, одговара код лесковачког првостепеног суда за убиство, али се налази у бегству. Он је по народности Арнаутић, стар 24 године, средњег раста, сувоњав, плавих очију, дугуљасти лица, малих, смејих бркова. — Акт првостепеног лесковачког суда Бр. 18548.

Коста Бошковић, осуђеник пожаревачког казненог завода, 29. пр. м-ца побегао је из круга заводског. Он је родом из Цариброда у Бугарској, а пре осуде живео је у Крагујевцу; стар је 35 година, висок, смеђе косе и обрва, плавих бркова, а браду брија; од одела има гуњ и плаве чакшире од шајка, на глави шајкачу, а на ногама грађене опанке. — Денеша управе пожаревачког казненог завода Бр. 2635.

Непознати крадљивци, ноћу између 26. и 27. пр. м-ца, обили су подрум Милану Милојићу, из Клања, и однели 4 пара сукнених, прих чакшира, 45 аршина црног сукна и зубуна, 30 аршина мелезог платна, 30 пари чарапа, 15 шарених пешкира, 10 пари тканина и у новцу 11 наполеондара и 10 динара у сребру. — Денеша начелника среза белопаланачког Бр. 7767.

Богдан Јовановић, бивши финансијски калмар, извршио је крађу у Београду и побегао. Том приликом однео је: 130 пушчаних метака, државно одело, један лоз Црвеног Крста Серија 5668 Број 43, пет потпуно неуплаћених лозова Црвеног Крста Серија 4027 Бројеви 48—52, $\frac{1}{8}$ лоза Класне Лутрије Бр. 19683 и неке друге ствари. Богдан је стар око 30 година, сувоњав, висок, у лево је око ћорав, у лицу црномањаст и има мале црне бркове. — Акт Управе града Београда Бр. 3140.

Катарина Чипаш, праља, извршила је у Београду крађу женског одела и новца, па за тим некуда побегла. Она је родом из Аустроугарске, стара 38 година, висока, сувоњава, смеђе косе, плавих очију, прџастог носа, дугуљасти лица. — Акт Управе града Београда Бр. 31524.

Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за свима побеглим личностима учине најживљу потеру, и у случају проласка стражарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

ТРАЖЕ СЕ

Бошко Јосић, из Голупца, био је са службом у Београду, али је 26. пр. м-ца побегао незнају куд и до сада се не зна шта је с њим. Он је стар 14 година, црномањаст, у зеленкастом грађанском оделу, на глави има стару шубару, а на ногама опанке; панталоне су му увучене у чарапе. — Акт Управе града Београда Бр. 31397.

Петар, син Јанка Јаношевића, из Брестовца, отумарао је од куће крајем маја месеца ове године и сумња се да је убијен. Он је стар 18 година, средњег раста, плав, ћосав, у влашском оделу; на десној руци одсечени су му палац, кажипрет и средњи прет. — Акт начелника среза зајечарског Бр. 10622.

Нека све полицијске и општинске власти живо потраже нестала лица и пронађена упуте именованим властима, које су тражење захтевале.

КРАЂЕ СТОКЕ

15. пр. м-ца на вашару у Лазаревцу Арси Глигоријевићу, из Крагујевца, украден је један во, матор 8 година, длаке сиво жујасте у оба ува ровашен. Денеша начелника среза колубарског округа београдског Бр. 9086.

Ноћу између 18. и 19. пр. м-ца Милошу Атанацковићу, из Малог Мокри-Луга, украден је један коњ, матор 10 година, длаке мрко-доратасте, у десну задњу ногу је каракуш, а жигосан је жигом „К“. — Акт начелства округа београдског Бр. 5197.

Ноћу између 21. и 22. пр. м-ца Петру Јанковићу, из Дубочке, украдена је једна кобила, матора 6 година, длаке алатасте, без роваша, са жигом „О“. — Денеша начелника среза млавског Бр. 12488.

Ноћу између 24. и 25. пр. м-ца Младену Филиповићу, из Свилајнца, украдена је једна кобила, матора 5 година, длаке мрко-доратасте, без роваша. — Денеша начелника среза ресавског Бр. 11140.

Ноћу између 25. и 26. пр. м-ца Живку Николићу, из Радевца, украдена је једна кобила, матора 7 година, алатаста, лисаста и пураста, висока 1'44 м., са жигом „т 12“. — Денеша начелника среза моравског округа нишког Бр. 7442.

Ноћу између 26. и 27. пр. м-ца Милану Ранчићу, из Клања, украдена је једна кобила, матора 8 година, мрко-доратасте длаке, цветаста, на грудима рађава, у предње ноге поткована турским, а у задње немачким ковом; од прибора имала је на себи дрвеницу са белом мушомом и два покровца. — Денеша начелника среза белопаланачког Бр. 7768.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.

МАНГУП СТОКА

У општини јошаничкој налази се једна мангуп кобила, матора 6 до 8 година, доратасте длаке, без роваша. Нека све полицијске и општинске власти настану да се сопственик кобиле пронађе и упути начелнику среза хомолског с позивом на денешу Бр. 7499.

ПРЕСТАЛА ПОТРЕБА

Према извештају начелника среза поречког Бр. 5489, престала је потреба за тражењем Димитрија С. Јовановића, чије је тражење наређено у прошлом броју „Полицијског Гласника“.